

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Maistrova ulica 10, 1000 Ljubljana

T: 01 369 59 00

F: 01 369 59 01

E: gp.mk@gov.si

Urad Vlade RS za komuniciranje

gp.ukom@gov.si

Gregorčičeva ulica 25
1000 Ljubljana

Številka: 093-1/2016/49
Datum: 21. 7. 2016

Zadeva: **Predlagam.vladi.si predlog 7577-180: Znižanje odmerjenih sredstev za podporo RKC**

Zveza: Vaša številka: 092-180/2016/1

Ministrstvo za kulturo, Urad za verske skupnosti (v nadaljnjem besedilu: MK) je dne 15. 7. 2016 od Urada Vlade Republike Slovenije za komuniciranje prejelo elektronsko sporočilo - Predlagam.vladi.si predlog 7577-180: Znižanje odmerjenih sredstev za podporo RKC oziroma znižanje deleža iz javne blagajne odmerjenih sredstev za podporo RKC in drugih verskih skupnostim v Sloveniji. Iz navedenega sporočila je razvidno, da so njegova vsebina trije konkretni predlogi, in sicer »predlog, da bi MK sakralne objekte financiralo le v takšnem deležu, kot jih namenja za gradnjo in vzdrževanje drugih podobnih objektov (gledališča, opera, športne dvorane, muzeji...), predlog, da naj se ukine vsakršno državno financiranje župnikov in ostalih zaposlenih v verskih skupnostih, muzejih in gledališčih, kateri naj se financirajo iz prispevkov članov in obiskovalcev ter predlog za povečanje stopnje namenitve dela dohodnine za donacije iz 0,5% na 10%«.

V nadaljevanju vam v predpisanem roku, ki se izteče 5. 8. 2016, posredujemo stališče MK glede »predloga, da bi MK sakralne objekte financiralo le v takšnem deležu, kot jih namenja za gradnjo in vzdrževanje drugih podobnih objektov (gledališča, opera, športne dvorane, muzeji...)« in »predloga, da naj se ukine vsakršno državno financiranje verskih uslužbencev župnikov in ostalih zaposlenih v verskih skupnostih, muzejih in gledališčih, kateri naj se financirajo iz prispevkov članov in obiskovalcev«.

Navedena predloga sta v stvarnimi pristojnostmi MK, ki jo določa 32.a člena Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 - uradno prečiščeno besedilo, 89/07 - Odl. US, 126/07 - ZUP-E, 48/09, 8/10 - ZUP-G, 8/12 - ZVRS-F, 21/12, 47/13 in 90/14; v nadaljnjem besedilu: ZDU-1), na podlagi katerega MK opravlja naloge na področjih umetnosti, kulture, kulturne dediščine, filma, medijev, slovenskega jezika in verske svobode.

MK pa ni pristojno za vsebine navedenega konkretnega predloga, ki se umešča na področje davčnega prava kot podpanoge finančnega prava (npr. povečanje stopnje namenitve dela dohodnine za donacije iz 0,5% na 10%). Iz 29. člena ZDU-1 je razvidno, da Ministrstvo za finance (v nadaljnjem besedilu: MF), med drugimi, opravlja

naloge na področju davčnega sistema. Navedeno pomeni, da je priprava odgovora glede ureditve davka od dohodkov fizičnih oseb in s tem povezane povečanje stopnje namenitve dela dohodnine za donacije iz 0,5% na 10% v stvarni pristojnosti MF.

MK glede konkretnih predlogov, »da naj bi MK sakralne objekte financiralo le v takšnem deležu, kot jih namenja za gradnjo in vzdrževanje drugih podobnih objektov (gledališča, opera, športne dvorane, muzeji...)« in »da naj MK ukine državno financiranje župnikov in ostalih zaposlenih v verskih skupnostih, muzejih in gledališčih, kateri naj se financirajo iz prispevkov članov in obiskovalcev« meni, da **nista primerna za nadaljnjo obravnavo**. V nadaljevanju tega dokumenta vam MK posreduje obrazložitev svojih stališč.

Na področju kulture je pravni temelj za financiranje naveden v Ustavi Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Ustava), in sicer v 5. členu, ki zagotavlja, da država skrbi za ohranjanje naravnega bogastva in kulturne dediščine ter ustvarja možnosti za skladen civilizacijski razvoj Slovenije; v 73. členu, ki določa, da je vsakdo dolžan v skladu z zakonom varovati naravne znamenitosti in redkosti ter kulturne spomenike; in da država in lokalne skupnosti skrbijo za ohranjanje naravne in kulturne dediščine. MK izvaja sofinanciranje ohranjanja, preučevanja in prezentacije nepremične, premične in nesnovne kulturne dediščine, med katero je sakralna kulturna dediščina močno zastopana, na osnovi Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11, 30/11 - Odl. US in 90/12, 111/13 in 32/16; v nadaljnjem besedilu: ZVKD-1). Sofinanciranje se izvaja z vsakokratnimi javnimi razpisi za spomeniškovarstvene projekte in interventne posege. MK pri (so)financiranju ohranjanja, raziskovanja in prezentacije kulturne dediščine (tudi sakralne) spoštuje tudi vse Mednarodne pogodbe, katerih podpisnica je tudi Republika Slovenija, te so: Konvencija o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega napada, Konvencija o ukrepih za prepoved in preprečevanje nedovoljenega uvoza in izvoza kulturnih dobrin ter prenosa lastninske pravice na njih, Konvencija o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine, Evropska konvencija o varstvu arheološke dediščine, Konvencija o varstvu stavbne dediščine Evrope, Konvencija o varovanju nesnovne kulturne dediščine, Konvencija o varovanju in spodbujanju raznolikosti kulturnih izrazov, Konvencija o varovanju podvodne kulturne dediščine, ter vsa priporočila UNESCO.

Ker ZVKD-1 ne vsebuje pravnih pravil, ki bi vzpostavila razlikovanje med kulturnimi spomeniki, ki so »sakralni objekti« in med kulturnimi spomeniki, ki so »gledališča, opere, športne dvorane, muzeji...« je »predlog, po katerem naj bi MK v takšnem (domnevati je enakem) deležu financiralo obe navedeni vrsti objektov po naravi stvari«, neutemeljen. Temeljni predpogoj vsake neenake zakonske obravnave življenjskih primerov (npr. kulturnih spomenikov glede na vrsto rabe) je namreč najprej sprejem pravnih pravil, ki temeljijo na domnevno utemeljenem pravnem razlikovanju med sakralnimi objekti in gledališči, operami, športnimi dvoranami, muzeji... .

Ker je v javnem interesu ohranitev kulturne dediščine, in ne njen propad, je prav, da skupnost z državnim sofinanciranjem zagotovi pomoč pri obnovi in vzdrževanju naše skupne dediščine, katere velik del je zaradi zgodovinskih razlogov prav v lasti verskih skupnosti oziroma Katoliške Cerkve.

Glede predloga, »da naj MK ukine državno financiranje župnikov in ostalih zaposlenih v verskih skupnostih, muzejih in gledališčih, kateri naj se financirajo iz prispevkov članov in obiskovalcev« MK, ugotavlja, da je del tega predloga razumeti kot predlog za ukinitve 27. člena Zakona o verski svobodi (Uradni list RS, št. 14/07, 46/10 – odločba US in 40/12 – ZUJF, 100/13; v nadaljnjem besedilu: ZVS).

Temeljne informacije o skladnosti državnega financiranja verskih skupnosti z ustavo so razvidne iz ustavnosodne prakse, in sicer ustavnosodne odločbe št. U-I-92/07 (Uradni list RS, št. 46/10; v nadaljnjem besedilu: ustavnosodna odločba) Ustavnega sodišče Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ustavno sodišče).

V 130. točki obrazložitve ustavnosodne odločbe ustavno sodišče ugotavlja, da državno financiranje verskih skupnosti ni dolžnost države, ki bi izhajala iz človekove pravice svobode vesti (41. člena Ustave Republike Slovenije; v nadaljnjem besedilu: ustava), zato posamezniki praviloma nimajo pravice zahtevati, naj jim država financira uresničevanje te pravice, razen v primerih izjemnih okoliščin, ko je financiranje katerega od vidikov verske dejavnosti nujno (npr. vojaške misije v tujini) in da državno financiranje verskih skupnosti samo po sebi, če ga država omogoča, ni ustavno nedopustno, če ne nasprotuje načelu ločenosti države in verskih skupnosti (zlasti zahtevi po svetovnonazorski oziroma verski nevtralnosti države).

Iz navedenega je razvidno, da se vprašanje državnega financiranja verskih skupnosti praviloma umešča v polju zakonodajalčeve proste presoje. Navedeni ugotovitvi pritrjuje tudi 145. točka obrazložitve ustavnosodne odločbe, v kateri ustavno sodišče izrecno ugotavlja, da čeprav državno financiranje verske duhovne oskrbe v zaporih in bolnišnicah ne sodi v okvir človekove pravice, lahko država navedeni dejavnosti financira v obsegu in na način, ki morata biti skladna z ustavno zapovedano versko nevtralnostjo države.

Edini primer neposrednega zakonskega državnega financiranja religije/verskih skupnosti oziroma verske dejavnosti verskih skupnosti je posebna pravica verskih skupnosti iz 27. člena ZVS, ki dosedaj še ni bil predmet ustavnosodne presoje. Določba 27. člena ZVS nalaga državi državno financiranje posebne pravice verskih skupnosti – pravice do namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbenecv cerkva in drugih verskih skupnosti, ki jo literatura praviloma razume kot neposredno državno financiranje religije/verskih skupnosti oziroma financiranje verske dejavnosti verskih skupnosti.

Iz 123. točke obrazložitve ustavnosodne odločbe je razvidno, da državno financiranje posebnih pravic verskih skupnosti (med katere je zakonodajalec umestil tudi pravico iz 27. člena ZVS) ni v neskladju z ustavo, če se v konkretnem primeru zagotovi ločenost države in verskih skupnosti (versko nevtralnost države) in enakopravno obravnavo verskih skupnosti. Kriteriji razlikovanja med tistimi verskimi skupnostmi, ki jih lahko financira država in s tem lahko pridobijo dodatne ugodnosti, in tistimi, ki se za to ne morejo potegovati, ne smejo biti nerazumni oziroma arbitrarni (spoštovati morajo načelo enakopravnosti verskih skupnosti iz 7. člena ustave kot posebni izraz splošnega načela enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena ustave). Iz 124. točke obrazložitve ustavnosodne odločbe je razvidno, da je npr. število vernikov ustrezen kriterij oziroma ustrezna zakonodajna rešitev, ki omogoča registriranim, starejšim in večjim verskim skupnostim posebne pravice, ki jih prvi odstavek 41. člena ustave ne zahteva in ki niso v neskladju s prvim odstavkom 7. člena ustave. Po oceni MK je 1000 pripadnikov registrirane verske skupnosti na enega verskega uslužbenca razumen in nearbitraren kriterij za pridobitev posebne pravice, ki spoštuje načelo enakopravnosti in ki ga lahko s pridobitvijo novih pripadnikov in članov izpolnijo vse verske skupnosti.

V 103. točki obrazložitve ustavnosodne odločbe ustavno sodišče izrecno ugotavlja, da ne more biti sporno, če zakonodajalec na splošno ocenjuje, da verske skupnosti s svojim temeljnim poslanstvom (s skrbjo za versko svobodo kot človekovo pravico) opravljajo pomembno in koristno vlogo z vidika utrjevanja človekovega dostojanstva v sodobni demokratični družbi, ki presega zgolj zasledovanje individualnih ciljev. Zato MK meni, da je zaradi obstoja temeljnega tehtnega razloga za državno financiranje verskih dejavnosti, to je - podpiranja izvrševanja človekove pravice oziroma človekove

pravice do verske svobode, obstoječa ureditev državnega financiranja verskih dejavnosti verskih skupnosti iz 27. člena ZVS ustrezna.

Glede »predloga, da naj MK ukine državno financiranje zaposlenih v muzejih in gledališčih, kateri naj se financirajo iz prispevkov obiskovalcev«, MK meni, da bi predlagana ukinitve financiranja, zaradi premajhnih sredstev zbranih iz prispevkov obiskovalcev, dejansko pomenila ukinitve gledališč in muzejev in ravnanje v nasprotju z ustavno vrednoto oziroma pozitivnimi obveznostmi iz že navedenega 5. člena Ustave, na podlagi katerega država na svojem ozemlju skrbi za ohranjanje naravnega bogastva in kulturne dediščine ter ustvarja možnosti za skladen civilizacijski razvoj Slovenije.

Pripravil:
Robert Cajhen
sekretar

Anton Peršak
minister

